

Analýza produktivity práce v sieti pohostinstva veľkých podnikov na Slovensku

Ján Bolgáč¹

Abstrakt

Produktivita práce je jedným z hlavných ukazovateľov neustáleho zvyšovania výkonnosti a predpokladom úspešnej realizácie cieľov podnikov. Jej meraním sa hodnotí efektívnosť a účinnosť použitých zdrojov, produktivita sa tak stáva najschodnejšou cestou udržateľného rastu. Rast produktivity práce zabezpečí rast podniku a tým aj rast životnej úrovne jej pracovníkov. Rast produktivity vedie k znižovaniu nákladov a vďaka tomu umožňuje zvyšovanie zisku. Narastajúci počet výstupov pri rovnakom alebo zníženom počte vstupov zapríčiňuje rast produktivity práce.

Kľúčové slová

Tržby, Produktivita práce, Sieť pohostinstva veľkých podnikov za 20 a viac zamestnancov, Miesta pri stoloch a stolíkoch v pohostinstve, Odbytová plocha v pohostinstve

Abstract

Labor productivity is one of the main indicators of continuous performance improvement and a prerequisite for the successful realization of business goals. It measures efficiency and resource efficiency, making productivity the most viable way of sustainable growth. The growth of labor productivity will ensure the growth of the company and thus the growth of living standards of its employees. Productivity growth leads to cost reductions and allows profit to be increased. Increasing the number of outputs with the same or a reduced number of inputs causes productivity growth.

Key words

Sales, Labour productivity, Network of catering of large enterprises with 20 and more employees, Seats at tables and coffee tables, Sales area in the catering industry

JEL classification

J24, M21

1 Úvod

Všeobecne je možno produktivitu (v) charakterizovať ako pomer medzi hodnotou výstupu (Q) a hodnotou výrobného vstupu alebo vstupov (T), teda:

$$\text{Produktivita } (v) = \frac{\text{výstupy } (Q)}{\text{vstupy } (T)} \quad (1)$$

Produktivita práce je jedným z hlavných ukazovateľov neustáleho zvyšovania výkonnosti a predpokladom úspešnej realizácie cieľov podnikov. Jej meraním sa hodnotí efektívnosť a

¹ Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra štatistiky, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, jan.bolgac@euba.sk.

účinnosť použitých zdrojov, produktivita sa tak stáva najschodnejšou cestou udržateľného rastu. Rast produktivity práce zabezpečí rast podniku a tým aj rast životnej úrovne jej pracovníkov. V krátkom čase môže redukovať pracovné miesta, ale v dlhodobom časovom horizonte má pozitívny dopad na dopyt po pracovníkoch. (Gali, 1999)

Produktivita rastie, ak

- * klesá počet vstupov, ktoré sú schopné vyprodukovať rovnaký počet výstupov,
- * klesá počet vstupov, ktoré sú schopné vyprodukovať väčší počet výstupov,
- * klesá počet vstupov pomalšie ako počet výstupov,
- * rastie počet výstupov pri rovnakom množstve použitých vstupov,
- * rastie počet výstupov pri menšom raste množstva použitých vstupov,
- * rastie počet výstupov pri poklese množstva použitých vstupov.

Podľa typu čitateľa môžeme rozlišovať ukazovatele produktivity práce z:

- a) celkového objemu produkcie – do čitateľa dosadíme celkové tržby, celkové výnosy, výnosy z bežnej činnosti, atď.,
- b) pridanej hodnoty – do čitateľa dosadíme pridanú hodnotu, čistý výnos, výsledok hospodárenia, atď.

Podľa typu menovateľa môžeme rozlišovať ukazovatele produktivity práce:

- a) na pracovníka – do menovateľa dosadíme počet pracovníkov (vo fyzických osobách alebo v prepočítaných osobách), počet robotníkov, počet výrobných robotníkov, atď.,
- b) na jednotku času – do menovateľa dosadíme počet odpracovaných dní, hodín, atď.,
- c) na inú jednotku – do menovateľa dosadíme napr. počet miest pri stoloch a stolíkoch, odbytovú plochu (m²), atď.

„Produktivita je účinnosť (efektívnosť), s akou sú výrobné faktory využívané vo výrobe. Produktivita sa týka všetkých podnikov, výrobných i nevýrobných, lebo výrobou v širšom slova zmysle sa rozumie transformácia vstupov na úžitkové výstupy – výrobky či služby.“ (Klečka, 2008)

V závislosti od toho, v akých merných jednotkách sa zisťuje objem produkcie a množstvo vynaloženej práce, môže mať ukazovateľ produktivity práce viacero modifikácií. Objem produkcie (Q) je vyjadrený buď v hodnotových jednotkách (najčastejšie výkony, tržby alebo pridaná hodnota), v pracovných jednotkách (aké množstvo práce je obsiahnuté v danom objeme produkcie, t. j. objem výroby vyjadrený v normohodinách) alebo naturálnych jednotkách (objem produkcie vyjadrený množstvom úžitkových hodnôt vyprodukovaných za určitý čas). Pre štatistické analýzy je najvhodnejší objem produkcie v hodnotových jednotkách.

Prostredníctvom produktivity práce sa meria objem vyprodukovaných hodnôt pripadajúcich na jednotku spotrebovanej práce za určité obdobie. Ak je touto jednotkou práce ľudská práca vyjadrená cenou práce, t. j. mzdou, sumarizuje tak množstvo produkcie, ktoré bolo vytvorené jedným pracovníkom za jednotku času.

Produktivita práce vyjadruje účinnosť ľudskej práce, určitý stupeň realizovanej schopnosti vytvárať hodnoty (produktivita živej práce) na rozdiel od zisťovania napríklad produktivity spoločenskej práce, ktorá meria účinnosť všetkých vstupov do výrobného procesu a chápe sa ako súčet vynaloženej zhmotnenej práce a živej práce.

Rast produktivity vedie k znižovaniu nákladov a vďaka tomu umožňuje zvyšovanie zisku. Narastajúci počet výstupov pri rovnakom alebo zníženom počte vstupov zapríčiňuje rast produktivity práce. Táto progresia je podmienená spôsobom využívania výrobných faktorov,

organizáciou a štruktúrou výroby, zdokonaľovaním technológií, strojov a zariadení a nemenej významným faktorom, akým je skvalitňovanie pracovnej sily.

Analýza produktivity práce je účinným nástrojom každej ekonomiky pri zisťovaní efektívnosti v rámci jednotlivých ekonomických činností, ale aj celého národného hospodárstva.

Cieľom tohto článku je na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚ SR) za roky 2009 – 2018 poukázať na vývoj produktivity práce v sieti pohostinstiev veľkých podnikov za 20 a viac zamestnancov na Slovensku. Analýza bude pozostávať z ohodnotenia ukazovateľa – tržby za rok vrátane DPH (Eur), ktorý je výstupným ukazovateľom produktivity práce. Ďalšími ukazovateľmi sú evidenčný počet zamestnancov, počet miest pri stoloch a stolíkoch a odbytová plocha (m²), ktoré sú zase vstupnými ukazovateľmi daného procesu. Pomocou týchto ukazovateľov sa potom konštruuje niektorý ukazovateľ produktivity živej alebo zhmotnenej práce.

2 Metodické prostriedky používané pri analýzach vývoja produktivity práce

Vývoj predstavuje porovnanie dvoch hodnôt toho istého ukazovateľa v dvoch obdobiach. Čiže ide o porovnanie súčasného stavu (bežného obdobia) so stavom minulým (základné obdobie). Potom:

- ak sa za minulé obdobie zoberie hodnota ukazovateľa vo zvolenom východiskovom (väčšinou najstaršom) období, dostaneme bázičné indexy

$$\text{index bázičný} = \frac{\text{ukazovateľ}_{\text{bežné obdobie}}}{\text{ukazovateľ}_{\text{bázičné obdobie}}} \quad (2)$$

- ak sa za minulé obdobie zoberú hodnoty ukazovateľa v bezprostredne predchádzajúcom období, dostaneme koeficienty rastu, čiže reťazové indexy

$$\text{index reťazový} = \frac{\text{ukazovateľ}_{\text{bežné obdobie}}}{\text{ukazovateľ}_{\text{bezprostredne predchádzajúce obdobie}}} \quad (3)$$

Indexy môžu mať hodnotu menšiu, rovnú alebo väčšiu ako 1. Ak nadobudne hodnotu:

- menšiu ako 1 ($i < 1$) – dochádza k poklesu – zníženiu ukazovateľa,
- rovnú 1 ($i = 1$) – ukazovateľ sa nezmení a
- väčšiu ako 1 ($i > 1$) – dochádza k nárastu – zvýšeniu ukazovateľa.

Na základe radu reťazových indexov môžeme vypočítať aj priemerné hodnoty vývoja jednotlivých ukazovateľov. Na výpočet sa môžu použiť rôzne metódy, napr. geometrický priemer z jednotlivých ročných koeficientov rastu, alebo tiež ako $(n - 1)$ -á odmocnina podielu poslednej a prvej hodnoty, kde n je počet sledovaných období.

Priemerné hodnoty vývoja vypočítame nasledovne:

$$\text{priemerný vývoj} = \sqrt[n-1]{i_{2/1} * i_{3/2} * \dots * i_{n/n-1}} \quad (4)$$

$$\text{priemerný vývoj} = \sqrt[n-1]{\frac{\text{ukazovateľ}_{\text{posledná hodnota}}}{\text{ukazovateľ}_{\text{prvá hodnota}}}} \quad (5)$$

Vývoj alebo priemerný vývoj vyjadrovaný pomocou indexov sa dá lepšie pochopiť, ak sa prenásobí číslom 100. Takto túto hodnotu dostaneme v percentách. Po odrátaní stovky od vývoja v percentách dostávame už prírastok (úbytok) v percentách daného ukazovateľa. Ak je hodnota záporná, ide o pokles o percentá, ak je hodnota kladná, ide o nárast o dané percentá.

Priemerný prírastok/úbytok sa vypočíta nasledovne:

$$\text{priemerný prírastok} = \frac{\text{ukazovateľ}_{\text{bežné obdobie}} - \text{ukazovateľ}_{\text{bázické obdobie}}}{\text{počet sledovaných období} - 1} \quad (6)$$

3 Analýza údajov vstupujúcich do ukazovateľa produktivity práce

Ukazovateľ produktivity práce v sieti pohostinstva predstavuje podiel výstupu a vstupu daného segmentu národného hospodárstva. Za výstup, ktorý je k dispozícii z údajov databázy Datacube ŠÚ SR, môžeme zobrať ukazovateľ Tržby za rok vrátane DPH (v eurách). Vstupné údaje nám databáza poskytuje vo forme evidenčného počtu zamestnancov.

Pre úspešnú a kvalitnú analýzu ukazovateľa produktivity práce urobíme najprv analýzu jednotlivých ukazovateľov vstupujúcich do daného ukazovateľa produktivity práce.

3.1 Analýza tržieb za rok vrátane DPH (v eurách)

Tržby za rok vrátane DPH zahŕňajú hodnotu predaných výrobkov a služieb v sieti pohostinstva veľkých podnikov za 20 a viac zamestnancov. Táto sieť zahŕňa sezónne strediská a celoročné odbytové strediská, čo predstavujú: reštaurácie a salóniky, motoresty, motely, hotely a penzióny, denné bary, aperitív bary, gril bary, snackbary a pizzerie, jedálne so samoobsluhou, kaviarne, espressá, libressá a čajovne, vinárne, viechy, pivnice a pivárne, nočné bary, varieté, dancing kluby a biliard kluby, bistrá, bufety a hostince.

Tab. 1: Tržby za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

Územie / Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	230 131 700	251 459 935	288 308 293	274 773 848	348 041 684	382 298 578	460 443 233	511 134 510	579 791 466	614 702 513
• Bratislavský kraj (NUT)	73 086 695	166 429 007	185 066 501	178 347 897	229 746 734	242 718 303	282 304 311	298 819 547	326 450 147	333 065 594
• Bratislavský kraj	73 086 695	166 429 007	185 066 501	178 347 897	229 746 734	242 718 303	282 304 311	298 819 547	326 450 147	333 065 594
• Západné Slovensko	64 691 689	28 060 910	36 167 265	33 677 035	39 411 187	55 261 088	68 181 342	79 612 909	96 793 117	103 343 027
• Trnavský kraj	14 901 285	8 354 990	16 874 819	14 753 361	14 629 090	24 489 342	35 859 361	46 838 709	49 024 391	54 224 894
• Trenčiansky kraj	11 453 005	8 705 605	8 430 446	8 541 510	10 221 143	15 682 728	14 759 146	11 842 815	22 370 823	21 446 805
• Nitriansky kraj	38 337 399	11 000 315	10 862 000	10 382 164	14 560 954	15 089 018	17 562 835	20 931 385	25 397 903	27 671 328
• Stredné Slovensko	33 486 087	25 383 575	28 904 999	27 275 069	37 012 051	42 973 983	56 870 932	62 917 248	76 129 842	81 469 409
• Žilinský kraj	16 757 346	11 304 422	15 959 617	12 256 148	20 604 881	21 601 742	30 779 987	34 710 162	40 513 495	41 958 027
• Banskobystrický kraj	16 728 741	14 079 153	12 945 382	15 018 921	16 407 170	21 372 241	26 090 945	28 207 086	35 616 347	39 511 382
• Východné Slovensko	58 867 229	31 586 443	38 169 528	35 473 847	41 871 712	41 345 204	53 086 648	69 784 806	80 418 360	96 824 483
• Prešovský kraj	49 263 612	16 288 301	19 188 345	15 407 098	17 023 832	16 241 183	16 990 828	25 297 451	36 769 260	44 688 241
• Košický kraj	9 603 617	15 298 142	18 981 183	20 066 749	24 847 880	25 104 021	36 095 820	44 487 355	43 649 100	52 136 242

Zdroj: ŠÚ SR a vlastné spracovanie

Za sledované obdobie v celej Slovenskej republike tržby predstavovali hodnotu od 230 miliónov do skoro 615 miliónov eur. Stav roku 2018 sa zvýšil o 167,11 % oproti roku 2009. Na tomto 2,6711-násobku stavu roku 2009 sa najviac podieľal Bratislavský kraj až 54,18 %.

Tab. 2: Vývoj tržieb za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (bázické indexy)

Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	100,00%	109,27%	125,28%	119,40%	151,24%	166,12%	200,08%	222,11%	251,94%	267,11%
• Bratislavský kraj (NU)	100,00%	227,71%	253,22%	244,02%	314,35%	332,10%	386,26%	408,86%	446,66%	455,71%
• Bratislavský kraj	100,00%	227,71%	253,22%	244,02%	314,35%	332,10%	386,26%	408,86%	446,66%	455,71%
• Západné Slovensko	100,00%	43,38%	55,91%	52,06%	60,92%	85,42%	105,39%	123,07%	149,62%	159,75%
• Trnavský kraj	100,00%	56,07%	113,24%	99,01%	98,17%	164,34%	240,65%	314,33%	328,99%	363,89%
• Trenčiansky kraj	100,00%	76,01%	73,61%	74,58%	89,24%	136,93%	128,87%	103,40%	195,33%	187,26%
• Nitriansky kraj	100,00%	28,69%	28,33%	27,08%	37,98%	39,36%	45,81%	54,60%	66,25%	72,18%
• Stredné Slovensko	100,00%	75,80%	86,32%	81,45%	110,53%	128,33%	169,83%	187,89%	227,35%	243,29%
• Žilinský kraj	100,00%	67,46%	95,24%	73,14%	122,96%	128,91%	183,68%	207,13%	241,77%	250,39%
• Banskobystrický kraj	100,00%	84,16%	77,38%	89,78%	98,08%	127,76%	155,96%	168,61%	212,91%	236,19%
• Východné Slovensko	100,00%	53,66%	64,84%	60,26%	71,13%	70,23%	90,18%	118,55%	136,61%	164,48%
• Prešovský kraj	100,00%	33,06%	38,95%	31,27%	34,56%	32,97%	34,49%	51,35%	74,64%	90,71%
• Košický kraj	100,00%	159,30%	197,65%	208,95%	258,73%	261,40%	375,86%	463,24%	454,51%	542,88%

Zdroj: vlastné spracovanie

Vývoj tržieb za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 mal priaznivý charakter – nárast, iba Nitriansky a Prešovský kraj vybočujú z tohto rámca. V Nitrianskom ani v Prešovskom kraji hodnota tržieb v žiadnom roku sledovaného obdobia nedosiahla stav z roku 2009. V roku 2018 nakoniec dosiahla v Nitrianskom kraji iba 72,18 % a v Prešovskom iba 90,71 % z hodnôt v roku 2009. U ostatných územných celkov bol v roku 2018 stav vyšší ako v roku 2009. Najviac v Košickom kraji, kde sa tržby zvýšili až o 442,88 %, čiže o 42 532 625 €.

Tab. 3: Prírastok tržieb za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe bázických indexov)

Δ Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	0	21 328 235	58 176 593	44 642 148	117 909 984	152 166 878	230 311 533	281 002 810	349 659 766	384 570 813
• Bratislavský kraj (NU)	0	93 342 312	111 979 806	105 261 202	156 660 039	169 631 608	209 217 616	225 732 852	253 363 452	259 978 899
• Bratislavský kraj	0	93 342 312	111 979 806	105 261 202	156 660 039	169 631 608	209 217 616	225 732 852	253 363 452	259 978 899
• Západné Slovensko	0	-36 630 779	-28 524 424	-31 014 654	-25 280 502	-9 430 601	3 489 653	14 921 220	32 101 428	38 651 338
• Trnavský kraj	0	-6 546 295	1 973 534	-147 924	-272 195	9 588 057	20 958 076	31 937 424	34 123 106	39 323 609
• Trenčiansky kraj	0	-2 747 400	-3 022 559	-2 911 495	-1 231 862	4 229 723	3 306 141	389 810	10 917 818	9 993 800
• Nitriansky kraj	0	-27 337 084	-27 475 399	-27 955 235	-23 776 445	-23 248 381	-20 774 564	-17 406 014	-12 939 496	-10 666 071
• Stredné Slovensko	0	-8 102 512	-4 581 088	-6 211 018	3 525 964	9 487 896	23 384 845	29 431 161	42 643 755	47 983 322
• Žilinský kraj	0	-5 452 924	-797 729	-4 501 198	3 847 535	4 844 396	14 022 641	17 952 816	23 756 149	25 200 681
• Banskobystrický kraj	0	-2 649 588	-3 783 359	-1 709 820	-321 571	4 643 500	9 362 204	11 478 345	18 887 606	22 782 641
• Východné Slovensko	0	-27 280 786	-20 697 701	-23 393 382	-16 995 517	-17 522 025	-5 780 581	10 917 577	21 551 131	37 957 254
• Prešovský kraj	0	-32 975 311	-30 075 267	-33 856 514	-32 239 780	-33 022 429	-32 272 784	-23 966 161	-12 494 352	-4 575 371
• Košický kraj	0	5 694 525	9 377 566	10 463 132	15 244 263	15 500 404	26 492 203	34 883 738	34 045 483	42 532 625

Zdroj: vlastné spracovanie

Za celú Slovenskú republiku sa tržby za sieť pohostinstva zvýšili o 167,11 %, čo bolo zvýšenie o 384 570 813 €, pričom najvyšším prírastkom (259 978 899 €) prispel Bratislavský kraj. Spomínané kraje (Nitriansky a Prešovský) každoročne uberali z celkového prírastku.

Tab. 4: Vývoj tržieb za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (reťazové indexy)

Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	-	109,27%	114,65%	95,31%	126,66%	109,84%	120,44%	111,01%	113,43%	106,02%
• Bratislavský kraj (NU)	-	227,71%	111,20%	96,37%	128,82%	105,65%	116,31%	105,85%	109,25%	102,03%
• Bratislavský kraj	-	227,71%	111,20%	96,37%	128,82%	105,65%	116,31%	105,85%	109,25%	102,03%
• Západné Slovensko	-	43,38%	128,89%	93,11%	117,03%	140,22%	123,38%	116,77%	121,58%	106,77%
• Trnavský kraj	-	56,07%	201,97%	87,43%	99,16%	167,40%	146,43%	130,62%	104,67%	110,61%
• Trenčiansky kraj	-	76,01%	96,84%	101,32%	119,66%	153,43%	94,11%	80,24%	188,90%	95,87%
• Nitriansky kraj	-	28,69%	98,74%	95,58%	140,25%	103,63%	116,39%	119,18%	121,34%	108,95%
• Stredné Slovensko	-	75,80%	113,87%	94,36%	135,70%	116,11%	132,34%	110,63%	121,00%	107,01%
• Žilinský kraj	-	67,46%	141,18%	76,79%	168,12%	104,84%	142,49%	112,77%	116,72%	103,57%
• Banskobystrický kraj	-	84,16%	91,95%	116,02%	109,24%	130,26%	122,08%	108,11%	126,27%	110,94%
• Východné Slovensko	-	53,66%	120,84%	92,94%	118,04%	98,74%	128,40%	131,45%	115,24%	120,40%
• Prešovský kraj	-	33,06%	117,80%	80,29%	110,49%	95,40%	104,62%	148,89%	145,35%	121,54%
• Košický kraj	-	159,30%	124,08%	105,72%	123,83%	101,03%	143,79%	123,25%	98,12%	119,44%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky 4 možno vidieť medziročný nárast ale aj poklesy vo vývoji tržieb na Slovensku. Najvyšší medziročný nárast tržieb dosiahol Bratislavský kraj v roku 2010, a to o 127,71 %. Na tento rok sa viaže aj najnižší nárast, čiže vlastne pokles, ale v Nitrianskom kraji, a to až 71,31 % na iba 28,69 % stavu z roku 2009.

Za zmienku ešte stojí rok 2012, kedy okrem Trenčianskeho, Banskobystrického a Košického kraja vo všetkých ostatných krajoch došlo k poklesom tržieb, ktoré sa prejavili aj v celkovom poklese tržieb za Slovensko o 4,69 %, čo bolo zníženie o – 13 534 445 €. To bol jediný pokles tržieb za celú sieť pohostinstva na Slovensku v sledovanom období.

Tab. 5: Prírastok tržieb za rok vrátane DPH (v eurách) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe reťazových indexov)

Δ Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	-	21 328 235	36 848 358	-13 534 445	73 267 836	34 256 894	78 144 655	50 691 277	68 656 956	34 911 047
• Bratislavský kraj (NU)	-	93 342 312	18 637 494	-6 718 604	51 398 837	12 971 569	39 586 008	16 515 236	27 630 600	6 615 447
• Bratislavský kraj	-	93 342 312	18 637 494	-6 718 604	51 398 837	12 971 569	39 586 008	16 515 236	27 630 600	6 615 447
• Západné Slovensko	-	-36 630 779	8 106 355	-2 490 230	5 734 152	15 849 901	12 920 254	11 431 567	17 180 208	6 549 910
• Trnavský kraj	-	-6 546 295	8 519 829	-2 121 458	-124 271	9 860 252	11 370 019	10 979 348	2 185 682	5 200 503
• Trenčiansky kraj	-	-2 747 400	-275 159	111 064	1 679 633	5 461 585	-923 582	-2 916 331	10 528 008	-924 018
• Nitriansky kraj	-	-27 337 084	-138 315	-479 836	4 178 790	528 064	2 473 817	3 368 550	4 466 518	2 273 425
• Stredné Slovensko	-	-8 102 512	3 521 424	-1 629 930	9 736 982	5 961 932	13 896 949	6 046 316	13 212 594	5 339 567
• Žilinský kraj	-	-5 452 924	4 655 195	-3 703 469	8 348 733	996 861	9 178 245	3 930 175	5 803 333	1 444 532
• Banskobystrický kraj	-	-2 649 588	-1 133 771	2 073 539	1 388 249	4 965 071	4 718 704	2 116 141	7 409 261	3 895 035
• Východné Slovensko	-	-27 280 786	6 583 085	-2 695 681	6 397 865	-526 508	11 741 444	16 698 158	10 633 554	16 406 123
• Prešovský kraj	-	-32 975 311	2 900 044	-3 781 247	1 616 734	-782 649	749 645	8 306 623	11 471 809	7 918 981
• Košický kraj	-	5 694 525	3 683 041	1 085 566	4 781 131	256 141	10 991 799	8 391 535	-838 255	8 487 142

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2 Analýza evidenčného počtu zamestnancov za sieť pohostinstva

V sieti pohostinstva je rozhodujúcim faktorom ľudská práca, čiže zamestnanci. V mojom článku ide o to, že berieme do úvahy iba veľké podniky s 20 a viac zamestnancami. Koľko bolo zamestnancov v týchto podnikoch hovorí nasledujúca tabuľka.

Tab. 6: Evidenčný počet zamestnancov za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

EP zamestnancov	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	6 726	6 616	7 466	6 872	8 025	8 893	10 163	11 319	13 084	13 214
•Bratislavský kraj (NUT)	2 592	3 985	4 292	4 065	4 773	5 137	5 784	6 226	6 751	6 486
•Bratislavský kraj	2 592	3 985	4 292	4 065	4 773	5 137	5 784	6 226	6 751	6 486
•Západné Slovensko	1 716	980	1 196	1 140	1 287	1 477	1 644	1 987	2 450	2 543
•Trnavský kraj	434	356	559	564	560	668	793	1 075	1 071	1 284
•Trenčiansky kraj	425	304	307	307	361	419	411	324	598	570
•Nitriansky kraj	857	320	330	269	366	390	440	588	781	689
•Stredné Slovensko	916	775	876	809	1 013	1 225	1 466	1 572	1 889	1 912
•Žilinský kraj	464	359	483	407	558	625	816	897	977	1 037
•Banskobystrický kraj	452	416	393	402	455	600	650	675	912	875
•Východné Slovensko	1 502	876	1 102	858	952	1 054	1 269	1 534	1 994	2 273
•Prešovský kraj	1 250	446	532	344	451	473	516	684	989	1 066
•Košický kraj	252	430	570	514	501	581	753	850	1 005	1 207

Zdroj: ŠÚ SR a vlastné spracovanie

Celkový počet zamestnancov za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 sa z 6 726 zvýšil na 13 214, čo bolo zvýšenie o 96,46 %, a teda o 6 488 zamestnancov. V sumáre sa evidenčný počet zamestnancov na Slovensku znížil oproti roku 2009 iba v roku 2010, a to na počet 6 616 zamestnancov. Toto zníženie predstavovalo pokles o 1,64 %, čiže pokles o 110 zamestnancov.

Tab. 7: Vývoj evidenčného počtu zamestnancov za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (bázické indexy)

Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	100,00%	98,36%	111,00%	102,17%	119,31%	132,22%	151,10%	168,29%	194,53%	196,46%
•Bratislavský kraj (NUT)	100,00%	153,74%	165,59%	156,83%	184,14%	198,19%	223,15%	240,20%	260,46%	250,23%
•Bratislavský kraj	100,00%	153,74%	165,59%	156,83%	184,14%	198,19%	223,15%	240,20%	260,46%	250,23%
•Západné Slovensko	100,00%	57,11%	69,70%	66,43%	75,00%	86,07%	95,80%	115,79%	142,77%	148,19%
•Trnavský kraj	100,00%	82,03%	128,80%	129,95%	129,03%	153,92%	182,72%	247,70%	246,77%	295,85%
•Trenčiansky kraj	100,00%	71,53%	72,24%	72,24%	84,94%	98,59%	96,71%	76,24%	140,71%	134,12%
•Nitriansky kraj	100,00%	37,34%	38,51%	31,39%	42,71%	45,51%	51,34%	68,61%	91,13%	80,40%
•Stredné Slovensko	100,00%	84,61%	95,63%	88,32%	110,59%	133,73%	160,04%	171,62%	206,22%	208,73%
•Žilinský kraj	100,00%	77,37%	104,09%	87,72%	120,26%	134,70%	175,86%	193,32%	210,56%	223,49%
•Banskobystrický kraj	100,00%	92,04%	86,95%	88,94%	100,66%	132,74%	143,81%	149,34%	201,77%	193,58%
•Východné Slovensko	100,00%	58,32%	73,37%	57,12%	63,38%	70,17%	84,49%	102,13%	132,76%	151,33%
•Prešovský kraj	100,00%	35,68%	42,56%	27,52%	36,08%	37,84%	41,28%	54,72%	79,12%	85,28%
•Košický kraj	100,00%	170,63%	226,19%	203,97%	198,81%	230,56%	298,81%	337,30%	398,81%	478,97%

Zdroj: vlastné spracovanie

Tak ako pri tržbách aj pri zamestnancoch Nitriansky a Prešovský kraj nedosahovali za sledované obdobie počty zamestnancov vyššie ako v roku 2009. V roku 2012 dosiahol

percentuálne najnižšiu hodnotu počtu zamestnancov práve Prešovský kraj 27,52 % stavu roku 2009. Proces vyústil v tom, že tieto dva kraje nedosiahli v roku 2018 ani stav z roku 2009. Zachraňoval to Košický kraj s nárastom evidenčného počtu zamestnancov o 378,97 %.

Tab. 8: Prírastok evidenčného počtu zamestnancov za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe reťazových indexov)

Δ Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	-	-110	850	-594	1 153	868	1 270	1 156	1 765	130
• Bratislavský kraj (NUTS 2)	-	1 393	307	-227	708	364	647	442	525	-265
• Bratislavský kraj	-	1 393	307	-227	708	364	647	442	525	-265
• Západné Slovensko	-	-736	216	-56	147	190	167	343	463	93
• Trnavský kraj	-	-78	203	5	-4	108	125	282	-4	213
• Trenčiansky kraj	-	-121	3	0	54	58	-8	-87	274	-28
• Nitriansky kraj	-	-537	10	-61	97	24	50	148	193	-92
• Stredné Slovensko	-	-141	101	-67	204	212	241	106	317	23
• Žilinský kraj	-	-105	124	-76	151	67	191	81	80	60
• Banskobystrický kraj	-	-36	-23	9	53	145	50	25	237	-37
• Východné Slovensko	-	-626	226	-244	94	102	215	265	460	279
• Prešovský kraj	-	-804	86	-188	107	22	43	168	305	77
• Košický kraj	-	178	140	-56	-13	80	172	97	155	202

Zdroj: vlastné spracovanie

Hoci v roku 2018 mal Bratislavský kraj najvyšší medziročný úbytok evidenčného počtu zamestnancov (– 265), Trnavský a Košický kraj tento schodok vykryli tak, aby za celú Slovenskú republiku nakoniec bol prírastok 130 zamestnancov. Z tabuľky 8 možno vidieť, že Bratislavský kraj mal za sledované obdobie vždy vysoké prírastky a v prípade úbytkov, aj tieto boli vysoké.

3.3 Analýza počtu miest pri stoloch a stolíkoch v sieti pohostinstva

Počet miest pri stoloch a stolíkoch v pohostinstve je počet stoličiek a počet miest na laviciach pri stoloch a stolíkoch na odbytovej ploche zariadenia. Neuvádzajú sa miesta na státie ani počet miest pri stoloch v sálach, ktoré sú v prevádzke len pri jednorazových akciách (napr. tanečná zábava, ...).²

Priemerne sa vývoj počtu miest pri stoloch a stolíkoch v pohostinstve Slovenska zvýšil v štyroch krajoch a v ostatných štyroch krajoch môžeme sledovať pokles. Najviac došlo k zvýšeniu v Žilinskom a Košickom kraji, a to priemerne ročne o 13,59 %, resp. o 12,74 %. V absolútnom vyjadrení však dominuje Bratislavský kraj s priemerným počtom 2 219,56 miest pri stoloch a stolíkoch.

Za celé Slovensko sa počet miest pri stoloch a stolíkoch zvýšil v roku 2018 na hodnotu 98 045 miest i napriek tomu, že v roku 2017 to bolo až 104 373 miest. Najmenší prírastok miest za celé Slovensko bol v roku 2018, kedy sa táto veličina znížila o 6 328 miest, čo bolo zapríčinené hlavne poklesom v Bratislavskom kraji o 4 330 miest pri stoloch a stolíkoch.

² Vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 277/2008 Z. z., ktorou sa upravuje kategorizácia pohostinských prevádzkarní a kvalifikačné znaky na ich zaradovanie do skupín a kategorizácia ubytovacích zariadení a klasifikačné znaky na ich zaradovanie do tried.

Tab. 9: Počet miest pri stoloch a stolíkoch v sieti pohostinstva na Slovensku
v rokoch 2009 – 2018

Počet miest	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	71 177	72 301	82 180	77 956	81 642	84 783	89 564	98 246	104 373	98 045
• Bratislavský kraj (NUTS)	28 216	41 653	44 127	42 316	46 292	48 553	51 081	50 251	52 522	48 192
• Bratislavský kraj	28 216	41 653	44 127	42 316	46 292	48 553	51 081	50 251	52 522	48 192
• Západné Slovensko	15 178	10 161	13 818	15 025	12 008	11 915	12 840	16 660	18 272	16 342
• Trnavský kraj	4 924	2 869	7 211	7 222	4 031	3 758	4 889	6 367	6 128	7 065
• Trenčiansky kraj	4 686	4 296	3 647	5 016	5 064	5 084	5 197	5 989	6 015	4 433
• Nitriansky kraj	5 568	2 996	2 960	2 787	2 913	3 073	2 754	4 304	6 129	4 844
• Stredné Slovensko	11 304	9 341	10 088	9 478	11 799	13 125	14 223	18 543	17 284	17 700
• Žilinský kraj	3 295	4 249	5 549	4 863	6 291	7 457	8 429	12 092	9 790	10 373
• Banskobystrický kraj	8 009	5 092	4 539	4 615	5 508	5 668	5 794	6 451	7 494	7 327
• Východné Slovensko	16 479	11 146	14 147	11 137	11 543	11 190	11 420	12 792	16 295	15 811
• Prešovský kraj	14 282	7 091	7 850	6 069	7 003	6 781	6 129	7 686	9 543	9 344
• Košický kraj	2 197	4 055	6 297	5 068	4 540	4 409	5 291	5 106	6 752	6 467

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. 10: Vývoj počtu miest pri stoloch a stolíkoch za sieť pohostinstva na Slovensku
v rokoch 2009 – 2018 (bázické indexy)

Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem.rast
Slovenská republika	100,00%	101,58%	115,46%	109,52%	114,70%	119,12%	125,83%	138,03%	146,64%	137,75%	103,62%
• Bratislavský kraj (NUTS)	100,00%	147,62%	156,39%	149,97%	164,06%	172,08%	181,04%	178,09%	186,14%	170,80%	106,13%
• Bratislavský kraj	100,00%	147,62%	156,39%	149,97%	164,06%	172,08%	181,04%	178,09%	186,14%	170,80%	106,13%
• Západné Slovensko	100,00%	66,95%	91,04%	98,99%	79,11%	78,50%	84,60%	109,76%	120,38%	107,67%	100,82%
• Trnavský kraj	100,00%	58,27%	146,45%	146,67%	81,86%	76,32%	99,29%	129,31%	124,45%	143,48%	104,09%
• Trenčiansky kraj	100,00%	91,68%	77,83%	107,04%	108,07%	108,49%	110,90%	127,81%	128,36%	94,60%	99,39%
• Nitriansky kraj	100,00%	53,81%	53,16%	50,05%	52,32%	55,19%	49,46%	77,30%	110,08%	87,00%	98,46%
• Stredné Slovensko	100,00%	82,63%	89,24%	83,85%	104,38%	116,11%	125,82%	164,04%	152,90%	156,58%	105,11%
• Žilinský kraj	100,00%	128,95%	168,41%	147,59%	190,93%	226,31%	255,81%	366,98%	297,12%	314,81%	113,59%
• Banskobystrický kraj	100,00%	63,58%	56,67%	57,62%	68,77%	70,77%	72,34%	80,55%	93,57%	91,48%	99,02%
• Východné Slovensko	100,00%	67,64%	85,85%	67,58%	70,05%	67,90%	69,30%	77,63%	98,88%	95,95%	99,54%
• Prešovský kraj	100,00%	49,65%	54,96%	42,49%	49,03%	47,48%	42,91%	53,82%	66,82%	65,43%	95,40%
• Košický kraj	100,00%	184,57%	286,62%	230,68%	206,65%	200,68%	240,83%	232,41%	307,33%	294,36%	112,74%

Zdroj: vlastné spracovanie

Najhoršie výsledky za sledované obdobie dosiahli Prešovský, Nitriansky, Banskobystrický a Trenčiansky kraj. Nedosiahli ani stav miest pri stoloch a stolíkoch v pohostinstve z roku 2009.

Tab. 11: Vývoj počtu miest pri stoloch a stolíkoch za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (absolútne zmeny)

Δ Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem. Δ
Slovenská republika	0	1 124	11 003	6 779	10 465	13 606	18 387	27 069	33 196	26 868	2 985,33
• Bratislavský kraj (NUT)	0	13 437	15 911	14 100	18 076	20 337	22 865	22 035	24 306	19 976	2 219,56
•Bratislavský kraj	0	13 437	15 911	14 100	18 076	20 337	22 865	22 035	24 306	19 976	2 219,56
• Západné Slovensko	0	-5 017	-1 360	-153	-3 170	-3 263	-2 338	1 482	3 094	1 164	129,33
•Trnavský kraj	0	-2 055	2 287	2 298	-893	-1 166	-35	1 443	1 204	2 141	237,89
•Trenčiansky kraj	0	-390	-1 039	330	378	398	511	1 303	1 329	-253	-28,11
•Nitriansky kraj	0	-2 572	-2 608	-2 781	-2 655	-2 495	-2 814	-1 264	561	-724	-80,44
• Stredné Slovensko	0	-1 963	-1 216	-1 826	495	1 821	2 919	7 239	5 980	6 396	710,67
•Žilinský kraj	0	954	2 254	1 568	2 996	4 162	5 134	8 797	6 495	7 078	786,44
•Banskobystrický kraj	0	-2 917	-3 470	-3 394	-2 501	-2 341	-2 215	-1 558	-515	-682	-75,78
• Východné Slovensko	0	-5 333	-2 332	-5 342	-4 936	-5 289	-5 059	-3 687	-184	-668	-74,22
•Prešovský kraj	0	-7 191	-6 432	-8 213	-7 279	-7 501	-8 153	-6 596	-4 739	-4 938	-548,67
•Košícký kraj	0	1 858	4 100	2 871	2 343	2 212	3 094	2 909	4 555	4 270	474,44

3.4 Analýza odbytovej plochy (m²)v sieti pohostinstva

Odbytová plocha zahŕňa podlahovú plochu miestnosti odbytového strediska, v ktorom sa uskutočňuje stravovanie, spoločenská zábava a zábavná činnosť hostí. Do odbytovej plochy rozhodujúcej na určenie kapacity strediska sa nezahŕňajú plochy zabraté stabilným zariadením (napr. výčapné pulty, samoobslužné linky vrátane zápuľtí až po ich predajnú hranu, chladiace pulty a vitríny, plochy na hudobnú reprodukciu, tanečné parkety, sociálne vybavenie, technické zariadenia a ďalšie pevne zabudované zariadenia).

Tab. 12: Odbytová plocha (m²) v sieti pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

Odbytová plocha (m ²)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	163 719	166 250	188 240	174 233	202 094	226 236	241 392	263 160	280 562	269 195
• Bratislavský kraj (NUT)	63 882	104 370	107 501	104 919	122 712	143 482	157 113	157 837	155 126	147 757
•Bratislavský kraj	63 882	104 370	107 501	104 919	122 712	143 482	157 113	157 837	155 126	147 757
• Západné Slovensko	30 433	20 058	28 992	27 850	29 664	29 301	29 549	33 428	42 006	40 377
•Trnavský kraj	9 627	6 797	16 074	13 283	10 668	10 091	10 868	12 214	11 611	15 027
•Trenčiansky kraj	9 554	7 512	7 173	9 398	10 869	10 282	10 515	10 668	13 177	12 711
•Nitriansky kraj	11 252	5 749	5 745	5 169	8 127	8 928	8 166	10 546	17 218	12 639
• Stredné Slovensko	26 577	18 929	23 175	18 809	25 816	28 036	27 999	37 848	39 139	36 719
•Žilinský kraj	7 966	7 861	11 993	9 193	14 722	16 654	17 450	24 317	19 229	21 245
•Banskobystrický kraj	18 611	11 068	11 182	9 616	11 094	11 382	10 549	13 531	19 910	15 474
• Východné Slovensko	42 827	22 893	28 572	22 655	23 902	25 417	26 731	34 047	44 291	44 342
•Prešovský kraj	38 000	13 151	14 589	11 763	13 974	15 443	12 541	19 162	26 506	25 655
•Košícký kraj	4 827	9 742	13 983	10 892	9 928	9 974	14 190	14 885	17 785	18 687

Zdroj: vlastné spracovanie

Odbytové plochy v sieti pohostinstva veľkých podnikov v krajoch Slovenska za sledované obdobie priemerne medziročne rásť okrem Banskobystrického a Prešovského kraja. Iba v roku 2016 prišlo k medziročnému nárastu odbytových plôch vo všetkých krajoch.

Naopak v roku 2012 zase, okrem Trenčianskeho kraja, v ostatných krajoch nastal pokles odbytových plôch v zariadeniach pohostinstva podnikov s 20 a viac zamestnancami.

Tab. 13: Vývoj odbytových plôch (v m²) za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (reťazové indexy)

Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem.rast
Slovenská republika	-	101,55%	113,23%	92,56%	115,99%	111,95%	106,70%	109,02%	106,61%	95,95%	105,68%
• Bratislavský kraj (N)	-	163,38%	103,00%	97,60%	116,96%	116,93%	109,50%	100,46%	98,28%	95,25%	109,76%
• Bratislavský kraj	-	163,38%	103,00%	97,60%	116,96%	116,93%	109,50%	100,46%	98,28%	95,25%	109,76%
• Západné Slovensko	-	65,91%	144,54%	96,06%	106,51%	98,78%	100,85%	113,13%	125,66%	96,12%	103,19%
• Trnavský kraj	-	70,60%	236,49%	82,64%	80,31%	94,59%	107,70%	112,38%	95,06%	129,42%	105,07%
• Trenčiansky kraj	-	78,63%	95,49%	131,02%	115,65%	94,60%	102,27%	101,46%	123,52%	96,46%	103,22%
• Nitriansky kraj	-	51,09%	99,93%	89,97%	157,23%	109,86%	91,47%	129,15%	163,27%	73,41%	101,30%
• Stredné Slovensko	-	71,22%	122,43%	81,16%	137,25%	108,60%	99,87%	135,18%	103,41%	93,82%	103,66%
• Žilinský kraj	-	98,68%	152,56%	76,65%	160,14%	113,12%	104,78%	139,35%	79,08%	110,48%	111,52%
• Banskobystrický kraj	-	59,47%	101,03%	86,00%	115,37%	102,60%	92,68%	128,27%	147,14%	77,72%	97,97%
• Východné Slovensko	-	53,45%	124,81%	79,29%	105,50%	106,34%	105,17%	127,37%	130,09%	100,12%	100,39%
• Prešovský kraj	-	34,61%	110,93%	80,63%	118,80%	110,51%	81,21%	152,79%	138,33%	96,79%	95,73%
• Košický kraj	-	201,82%	143,53%	77,89%	91,15%	100,46%	142,27%	104,90%	119,48%	105,07%	116,23%

Zdroj: vlastné spracovanie

Najnižší medziročný nárast (34,61 %) dosiahol Prešovský kraj v roku 2010, čo bolo vlastne medziročné zníženie odbytovej plochy o 65,39 %, v prepočte na metre štvorcové zníženie o 24 849 m². Najvyšší medziročný nárast sa vyskytol v Trnavskom kraji v roku 2011, kedy dosiahol hodnotu + 136,49 %, v absolútnom vyjadrení + 9 277 m². Hoci Bratislavský kraj dosiahol v absolútnom vyjadrení vyššiu hodnotu + 40 488 m², ale keďže mal vyšší základ (63 882 m²), zvýšenie bolo iba o + 63,38 %.

V celej Slovenskej republike, aj napriek zníženiám v rokoch 2012 a 2018, bol priemerný medziročný nárast o 5,68 %, čo by prinieslo ročne prírastok 11 719,56 m² odbytovej plochy.

V predchádzajúcich častiach sme si bližšie špecifikovali ukazovatele vstupujúce do ukazovateľa produktivity práce. V nasledujúcej časti si rozoberieme ukazovateľ (1). Kde do čitateľa dáme tržby za rok vrátane DPH a do menovateľa evidenčný počet zamestnancov, počet miest pri stoloch a stolíkoch a odbytovú plochu v sieti pohostinstva na Slovensku.

3.5 Analýza produktivity práce za sieť pohostinstva

Ak chceme vypočítať produktivitu práce živej práce, tak do menovateľa vzťahu (1) dáme evidenčný stav zamestnancov, ak zhmotnenú, tak do menovateľa vzťahu (1) budeme dávať počet miest pri stoloch a stolíkoch, resp. výšky odbytových plôch v sieti pohostinstva.

3.5.1 Analýza produktivity práce za sieť pohostinstva na 1 zamestnanca

Produktivita práce na 1 zamestnanca hovorí o priemernej výške v eurách, ktorú prinesie práca jedného zamestnanca pre podnik. V sledovanom období to bolo od 23 469,07 € (najnižšia hodnota) v Trnavskom kraji v roku 2010 po 52 338,06 € (najvyššia hodnota) v Košickom kraji v roku 2016. Čiže to bolo v rozpätí 28 868,99 € za všetky kraje a za roky 2009 – 2018.

Tab. 14: Produktivita práce na zamestnanca za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

PP na zamestnanca	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	34 215,24	38 007,85	38 616,17	39 984,55	43 369,68	42 988,71	45 305,84	45 157,21	44 313,01	46 519,03
• Bratislavský kraj (NUT)	28 197,03	41 763,87	43 118,94	43 874,02	48 134,66	47 249,04	48 807,80	47 995,43	48 355,82	51 351,46
• Bratislavský kraj	28 197,03	41 763,87	43 118,94	43 874,02	48 134,66	47 249,04	48 807,80	47 995,43	48 355,82	51 351,46
• Západné Slovensko	37 699,12	28 633,58	30 240,19	29 541,26	30 622,52	37 414,41	41 472,84	40 066,89	39 507,39	40 638,23
• Trnavský kraj	34 334,76	23 469,07	30 187,51	26 158,44	26 123,38	36 660,69	45 219,88	43 570,89	45 774,41	42 231,23
• Trenčiansky kraj	26 948,25	28 636,86	27 460,74	27 822,51	28 313,42	37 428,95	35 910,33	36 551,90	37 409,40	37 625,97
• Nitriansky kraj	44 734,42	34 375,98	32 915,15	38 595,41	39 784,03	38 689,79	39 915,53	35 597,59	32 519,72	40 161,58
• Stredné Slovensko	36 556,86	32 753,00	32 996,57	33 714,55	36 537,07	35 080,80	38 793,27	40 023,69	40 301,66	42 609,52
• Žilinský kraj	36 114,97	31 488,64	33 042,69	30 113,39	36 926,31	34 562,79	37 720,57	38 695,83	41 467,24	40 460,97
• Banskobystrický kraj	37 010,49	33 844,12	32 939,90	37 360,50	36 059,71	35 620,40	40 139,92	41 788,28	39 053,01	45 155,87
• Východné Slovensko	39 192,56	36 057,58	34 636,60	41 344,81	43 982,89	39 226,95	41 833,45	45 492,05	40 330,17	42 597,66
• Prešovský kraj	39 410,89	36 520,85	36 068,32	44 788,08	37 746,86	34 336,54	32 927,96	36 984,58	37 178,22	41 921,43
• Košický kraj	38 109,59	35 577,07	33 300,32	39 040,37	49 596,57	43 208,30	47 936,02	52 338,06	43 431,94	43 194,90

Zdroj: vlastné spracovanie

V roku 2018 sa produktivita práce v sieti pohostinstva na Slovensku zvýšila oproti roku 2009 o 35,96 % a dosiahla hodnotu 46 519,03 € na jedného zamestnanca, čo však nebola najvyššia hodnota za celé Slovensko za sledované obdobie. Najvyšší prírastok na zvýšení produktivity práce mal Bratislavský kraj (23 154,44 €), a tým aj najvyššiu hodnotu produktivity práce (51 351,46 €) na 1 zamestnanca.

Tab. 15: Vývoj produktivity práce na 1 zamestnanca za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (bázické indexy)

Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	100,00%	111,08%	112,86%	116,86%	126,76%	125,64%	132,41%	131,98%	129,51%	135,96%
• Bratislavský kraj (NUT)	100,00%	148,11%	152,92%	155,60%	170,71%	167,57%	173,10%	170,21%	171,49%	182,12%
• Bratislavský kraj	100,00%	148,11%	152,92%	155,60%	170,71%	167,57%	173,10%	170,21%	171,49%	182,12%
• Západné Slovensko	100,00%	75,95%	80,21%	78,36%	81,23%	99,24%	110,01%	106,28%	104,80%	107,80%
• Trnavský kraj	100,00%	68,35%	87,92%	76,19%	76,08%	106,77%	131,70%	126,90%	133,32%	123,00%
• Trenčiansky kraj	100,00%	106,27%	101,90%	103,24%	105,07%	138,89%	133,26%	135,64%	138,82%	139,62%
• Nitriansky kraj	100,00%	76,84%	73,58%	86,28%	88,93%	86,49%	89,23%	79,58%	72,70%	89,78%
• Stredné Slovensko	100,00%	89,59%	90,26%	92,22%	99,95%	95,96%	106,12%	109,48%	110,24%	116,56%
• Žilinský kraj	100,00%	87,19%	91,49%	83,38%	102,25%	95,70%	104,45%	107,15%	114,82%	112,03%
• Banskobystrický kraj	100,00%	91,44%	89,00%	100,95%	97,43%	96,24%	108,46%	112,91%	105,52%	122,01%
• Východné Slovensko	100,00%	92,00%	88,38%	105,49%	112,22%	100,09%	106,74%	116,07%	102,90%	108,69%
• Prešovský kraj	100,00%	92,67%	91,52%	113,64%	95,78%	87,12%	83,55%	93,84%	94,33%	106,37%
• Košický kraj	100,00%	93,35%	87,38%	102,44%	130,14%	113,38%	125,78%	137,34%	113,97%	113,34%

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe vývoja v tabuľke 15 môžeme konštatovať, že najnižší stav produktivity práce oproti roku 2009 dosiahol Trnavský kraj, a to v roku 2010. Tento stav dosahoval iba 68,35 % výšky produktivity práce roku 2009 v Trnavskom kraji. Najvyššiu hodnotu, a tým aj najvyšší

prírastok dosiahol Bratislavský kraj v roku 2018, kedy sa zvýšila produktivita práce o 82,12 % oproti roku 2009.

Za roky 2009 – 2018 iba Nitriansky kraj prispel k produktivite práce zápornou hodnotou (teda znížil ju) o 10,22 %, teda o – 4 572,84 €. Tento kraj dlhodobo (vo všetkých rokoch) mal hodnoty produktivity práce nižšie ako v roku 2009 a tým aj bázické indexy nedosahovali aspoň hodnotu 100.

V absolútnom vyjadrení stav výšky produktivity práce roku 2010 v Trnavskom kraji (68,35 %) predstavoval zníženie produktivity práce Trnavského kraja o – 10 865,69 € na jedného zamestnanca. Za sledované obdobie to však nebolo najväčšie zníženie. Toto dosiahol Nitriansky kraj v roku 2017 (– 12 214,70 € na jedného zamestnanca).

Tab. 16: Prírastok produktivity práce na 1 zamestnanca za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe bázických indexov)

Δ Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	0	3 792,61	4 400,93	5 769,31	9 154,44	8 773,47	11 090,60	10 941,98	10 097,77	12 303,79
• Bratislavský kraj (NUTS 2)	0	13 566,84	14 921,92	15 676,99	19 937,63	19 052,01	20 610,77	19 798,40	20 158,79	23 154,44
• Bratislavský kraj	0	13 566,84	14 921,92	15 676,99	19 937,63	19 052,01	20 610,77	19 798,40	20 158,79	23 154,44
• Západné Slovensko	0	-9 065,54	-7 458,93	-8 157,86	-7 076,60	-284,71	3 773,72	2 367,77	1 808,28	2 939,11
• Trnavský kraj	0	-10 865,69	-4 147,25	-8 176,32	-8 211,38	2 325,93	10 885,12	9 236,13	11 439,65	7 896,47
• Trenčiansky kraj	0	1 688,61	512,49	874,26	1 365,17	10 480,70	8 962,08	9 603,65	10 461,16	10 677,73
• Nitriansky kraj	0	-10 358,44	-11 819,27	-6 139,02	-4 950,39	-6 044,63	-4 818,89	-9 136,83	-12 214,70	-4 572,84
• Stredné Slovensko	0	-3 803,86	-3 560,29	-2 842,32	-19,79	-1 476,06	2 236,41	3 466,83	3 744,80	6 052,66
• Žilinský kraj	0	-4 626,33	-3 072,28	-6 001,58	811,34	-1 552,18	1 605,60	2 580,86	5 352,27	4 346,00
• Banskobystrický kraj	0	-3 166,37	-4 070,59	350,01	-950,77	-1 390,09	3 129,43	4 777,79	2 042,52	8 145,38
• Východné Slovensko	0	-3 134,98	-4 555,97	2 152,25	4 790,33	34,39	2 640,89	6 299,49	1 137,61	3 405,10
• Prešovský kraj	0	-2 890,04	-3 342,57	5 377,19	-1 664,03	-5 074,35	-6 482,93	-2 426,31	-2 232,67	2 510,54
• Košický kraj	0	-2 532,52	-4 809,27	930,78	11 486,98	5 098,71	9 826,42	14 228,47	5 322,35	5 085,31

Zdroj: vlastné spracovanie

Z pohľadu medziročného vývoja produktivity práce bol najhorší rok 2014. V tomto roku sa podarilo zvýšiť produktivitu práce oproti predchádzajúcemu roku iba v Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji. V ostatných krajoch ale aj v celej Slovenskej republike došlo k zníženiu produktivity práce oproti predchádzajúcemu roku.

V roku 2010 iba Bratislavský kraj (148,11 %) a Trenčiansky kraj (106,27 %) mali prírastky v produktivite práce, v ostatných krajoch sa prejavil pokles. Tým, že v Bratislavskom kraji bol najvyšší nárast (o 48,11 %), to stačilo, aby neprišlo k zníženiu produktivity práce za celé Slovensko.

Tab. 17: Vývoj produktivity práce na 1 zamestnanca za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (reťazové indexy)

Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	-	111,08%	101,60%	103,54%	108,47%	99,12%	105,39%	99,67%	98,13%	104,98%
• Bratislavský kraj (NUT)	-	148,11%	103,24%	101,75%	109,71%	98,16%	103,30%	98,34%	100,75%	106,19%
• Bratislavský kraj	-	148,11%	103,24%	101,75%	109,71%	98,16%	103,30%	98,34%	100,75%	106,19%
• Západné Slovensko	-	75,95%	105,61%	97,69%	103,66%	122,18%	110,85%	96,61%	98,60%	102,86%
• Trnavský kraj	-	68,35%	128,63%	86,65%	99,87%	140,34%	123,35%	96,35%	105,06%	92,26%
• Trenčiansky kraj	-	106,27%	95,89%	101,32%	101,76%	132,20%	95,94%	101,79%	102,35%	100,58%
• Nitriansky kraj	-	76,84%	95,75%	117,26%	103,08%	97,25%	103,17%	89,18%	91,35%	123,50%
• Stredné Slovensko	-	89,59%	100,74%	102,18%	108,37%	96,01%	110,58%	103,17%	100,69%	105,73%
• Žilinský kraj	-	87,19%	104,94%	91,13%	122,62%	93,60%	109,14%	102,59%	107,16%	97,57%
• Banskobystrický kraj	-	91,44%	97,33%	113,42%	96,52%	98,78%	112,69%	104,11%	93,45%	115,63%
• Východné Slovensko	-	92,00%	96,06%	119,37%	106,38%	89,19%	106,64%	108,75%	88,65%	105,62%
• Prešovský kraj	-	92,67%	98,76%	124,18%	84,28%	90,97%	95,90%	112,32%	100,52%	112,76%
• Košický kraj	-	93,35%	93,60%	117,24%	127,04%	87,12%	110,94%	109,18%	82,98%	99,45%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z absolútnych prírastkov produktivity práce môžeme vidieť, že iba v spomínaných dvoch krajoch (Trnavský kraj a Trenčiansky kraj) mali v roku 2014 kladné hodnoty svojich prírastkov (10 537,32 resp. 9 115,53). Najvyšší medziročný prírastok dosiahol v roku 2010 Bratislavský kraj, a to 13 566,84 € na jedného zamestnanca. Najnižšiu hodnotu môžeme sledovať pri Trnavskom kraji – úbytok 10 865,69 €.

Tab. 18: Prírastok produktivity práce na 1 zamestnanca za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe reťazových indexov)

Δ Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Slovenská republika	-	3 792,61	608,32	1 368,39	3 385,13	-380,97	2 317,13	-148,62	-844,20	2 206,02
• Bratislavský kraj (NUT)	-	13 566,84	1 355,08	755,08	4 260,64	-885,62	1 558,76	-812,37	360,39	2 995,64
• Bratislavský kraj	-	13 566,84	1 355,08	755,08	4 260,64	-885,62	1 558,76	-812,37	360,39	2 995,64
• Západné Slovensko	-	-9 065,54	1 606,61	-698,93	1 081,26	6 791,89	4 058,42	-1 405,95	-559,49	1 130,84
• Trnavský kraj	-	-10 865,69	6 718,44	-4 029,07	-35,07	10 537,32	8 559,18	-1 648,98	2 203,52	-3 543,18
• Trenčiansky kraj	-	1 688,61	-1 176,12	361,77	490,91	9 115,53	-1 518,61	641,57	857,50	216,57
• Nitriansky kraj	-	-10 358,44	-1 460,83	5 680,25	1 188,62	-1 094,24	1 225,74	-4 317,94	-3 077,87	7 641,86
• Stredné Slovensko	-	-3 803,86	243,57	717,97	2 822,52	-1 456,27	3 712,47	1 230,43	277,97	2 307,86
• Žilinský kraj	-	-4 626,33	1 554,04	-2 929,30	6 812,92	-2 363,52	3 157,79	975,26	2 771,41	-1 006,27
• Banskobystrický kraj	-	-3 166,37	-904,21	4 420,60	-1 300,79	-439,31	4 519,51	1 648,36	-2 735,26	6 102,85
• Východné Slovensko	-	-3 134,98	-1 420,99	6 708,21	2 638,08	-4 755,94	2 606,50	3 658,60	-5 161,88	2 267,49
• Prešovský kraj	-	-2 890,04	-452,54	8 719,76	-7 041,22	-3 410,32	-1 408,58	4 056,62	193,64	4 743,21
• Košický kraj	-	-2 532,52	-2 276,75	5 740,05	10 556,20	-6 388,27	4 727,72	4 402,05	-8 906,12	-237,04

Zdroj: vlastné spracovanie

Kladné prírastky v produktivite práce v roku 2010 mali iba dva kraje – Bratislavský a Trenčiansky. V Bratislavskom kraji to bol už spomínaný najväčší prírastok a v Trenčianskom kraji druhý najvyšší medziročný prírastok Trenčianskeho kraja za sledované obdobie. Ostatné kraje boli v tomto roku v červených číslach.

3.5.2 Analýza produktivity práce za sieť pohostinstva na 1 miesto pri stole

Produktivita práce na 1 miesto pri stole predstavuje hodnotu, ktorú vám prinesie v priemere 1 stolička pri stole v sieti pohostinstva. Z nasledujúcej tabuľky môžeme vidieť, že každá stolička prináša od 1 702,85 € po 8 712,76 € za rok. Najnižšiu hodnotu produktivity práce na 1 miesto pri stole priniesla stolička v Trenčianskom kraji v roku 2012 už spomínaných 1 702,85 €, najvyššiu zase stolička v Košickom kraji v roku 2016, a to 8 712,76 €. Tieto kraje sú aj nositeľmi najnižšej a najvyššej priemernej hodnoty produktivity práce na 1 miesto pri stole. Trenčiansky kraj dosiahol v priemere ročne na 1 miesto pri stole sumu 2 696,26 € a Košický kraj 5 634,60 €.

Tab. 19: Produktivita práce na 1 miesto pri stole za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

PP na miesto pri stole	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priemer
Slovenská republika	3 233,23	3 477,96	3 508,25	3 524,73	4 263,02	4 509,14	5 140,94	5 202,60	5 554,99	6 269,60	4 468,45
• Bratislavský kraj (NUTS)	2 590,26	3 995,61	4 193,95	4 214,67	4 962,99	4 999,04	5 526,60	5 946,54	6 215,49	6 911,22	4 955,64
• Bratislavský kraj	2 590,26	3 995,61	4 193,95	4 214,67	4 962,99	4 999,04	5 526,60	5 946,54	6 215,49	6 911,22	4 955,64
• Západné Slovensko	4 262,20	2 761,63	2 617,40	2 241,40	3 282,08	4 637,94	5 310,07	4 778,69	5 297,35	6 323,77	4 151,25
• Trnavský kraj	3 026,26	2 912,16	2 340,15	2 042,84	3 629,15	6 516,59	7 334,70	7 356,48	8 000,06	7 675,14	5 083,35
• Trenčiansky kraj	2 444,09	2 026,44	2 311,61	1 702,85	2 018,39	3 084,72	2 839,94	1 977,43	3 719,17	4 837,99	2 696,26
• Nitriansky kraj	6 885,31	3 671,67	3 669,59	3 725,21	4 998,61	4 910,19	6 377,21	4 863,24	4 143,89	5 712,50	4 895,74
• Stredné Slovensko	2 962,32	2 717,44	2 865,29	2 877,72	3 136,88	3 274,21	3 998,52	3 393,05	4 404,64	4 602,79	3 423,29
• Žilinský kraj	5 085,69	2 660,49	2 876,12	2 520,29	3 275,30	2 896,84	3 651,68	2 870,51	4 138,25	4 044,93	3 402,01
• Banskobystrický kraj	2 088,74	2 764,96	2 852,03	3 254,37	2 978,79	3 770,68	4 503,10	4 372,51	4 752,65	5 392,57	3 673,04
• Východné Slovensko	3 572,26	2 833,88	2 698,07	3 185,22	3 627,45	3 694,84	4 648,57	5 455,35	4 935,16	6 123,87	4 077,47
• Prešovský kraj	3 449,35	2 297,04	2 444,38	2 538,66	2 430,93	2 395,10	2 772,20	3 291,37	3 853,01	4 782,56	3 025,46
• Košický kraj	4 371,24	3 772,66	3 014,32	3 959,50	5 473,10	5 693,81	6 822,12	8 712,76	6 464,62	8 061,89	5 634,60

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. 20: Vývoj produktivity práce na 1 miesto za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (bázické indexy)

Bázické indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem.rast
Slovenská republika	100,00%	107,57%	108,51%	109,02%	131,85%	139,46%	159,00%	160,91%	171,81%	193,91%	107,64%
• Bratislavský kraj (NUTS)	100,00%	154,26%	161,91%	162,71%	191,60%	192,99%	213,36%	229,57%	239,96%	266,82%	111,52%
• Bratislavský kraj	100,00%	154,26%	161,91%	162,71%	191,60%	192,99%	213,36%	229,57%	239,96%	266,82%	111,52%
• Západné Slovensko	100,00%	64,79%	61,41%	52,59%	77,00%	108,82%	124,59%	112,12%	124,29%	148,37%	104,48%
• Trnavský kraj	100,00%	96,23%	77,33%	67,50%	119,92%	215,34%	242,37%	243,09%	264,36%	253,62%	110,89%
• Trenčiansky kraj	100,00%	82,91%	94,58%	69,67%	82,58%	126,21%	116,20%	80,91%	152,17%	197,95%	107,88%
• Nitriansky kraj	100,00%	53,33%	53,30%	54,10%	72,60%	71,31%	92,62%	70,63%	60,18%	82,97%	97,95%
• Stredné Slovensko	100,00%	91,73%	96,72%	97,14%	105,89%	110,53%	134,98%	114,54%	148,69%	155,38%	105,02%
• Žilinský kraj	100,00%	52,31%	56,55%	49,56%	64,40%	56,96%	71,80%	56,44%	81,37%	79,54%	97,49%
• Banskobystrický kraj	100,00%	132,37%	136,54%	155,81%	142,61%	180,52%	215,59%	209,34%	227,54%	258,17%	111,11%
• Východné Slovensko	100,00%	79,33%	75,53%	89,17%	101,55%	103,43%	130,13%	152,71%	138,15%	171,43%	106,17%
• Prešovský kraj	100,00%	66,59%	70,86%	73,60%	70,48%	69,44%	80,37%	95,42%	111,70%	138,65%	103,70%
• Košický kraj	100,00%	86,31%	68,96%	90,58%	125,21%	130,26%	156,07%	199,32%	147,89%	184,43%	107,04%

Zdroj: vlastné spracovanie

Vývoj produktivity práce na 1 miesto za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 pomocou základných indexov nám hovorí o tom, ako sa vyvíjala produktivita práce vzhľadom na rok 2009. V roku 2018 nedosiahli ani stav z roku 2009 dva kraje – Žilinský (79,54 %) a Nitriansky kraj (82,97 %). Tieto dva kraje nedosiahli ani priemerný ročný rast, ale pokles pri Žilinskom kraji o 2,51 % a pri Nitrianskom kraji o 2,05 %.

Najväčší prírastok za deväť rokov dosiahol Bratislavský kraj, a to až + 166,82 %, čo bolo 4 320,96 miest ročne. Najnižší už spomínaný Žilinský kraj, a to – 20,46 %, čo predstavovalo zníženie miest o – 1 040,76 pri stoloch.

3.5.3 Analýza produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy za sieť pohostinstva

Produktivita práce na 1 m² odbytovej plochy za sieť pohostinstva predstavuje podiel tržieb a odbytovej plochy v m² daného zariadenia.

Tab. 21: Produktivita práce na 1 m² odbytového miesta za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018

PP na odbytové miesto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priemer
Slovenská republika	1 405,65	1 512,54	1 531,60	1 577,05	1 722,18	1 689,82	1 907,45	1 942,30	2 066,54	2 283,48	1 763,86
• Bratislavský kraj (NUTS)	1 144,09	1 594,61	1 721,53	1 699,86	1 872,24	1 691,63	1 796,82	1 893,22	2 104,42	2 254,14	1 777,26
• Bratislavský kraj	1 144,09	1 594,61	1 721,53	1 699,86	1 872,24	1 691,63	1 796,82	1 893,22	2 104,42	2 254,14	1 777,26
• Západné Slovensko	2 125,71	1 398,99	1 247,49	1 209,23	1 328,59	1 885,98	2 307,40	2 381,62	2 304,27	2 559,45	1 874,87
• Trnavský kraj	1 547,86	1 229,22	1 049,82	1 110,69	1 371,31	2 426,85	3 299,54	3 834,84	4 222,24	3 608,50	2 370,09
• Trenčiansky kraj	1 198,77	1 158,89	1 175,30	908,86	940,39	1 525,26	1 403,63	1 110,13	1 697,72	1 687,26	1 280,62
• Nitriansky kraj	3 407,16	1 913,43	1 890,69	2 008,54	1 791,68	1 690,08	2 150,73	1 984,77	1 475,08	2 189,36	2 050,15
• Stredné Slovensko	1 259,96	1 340,99	1 247,25	1 450,11	1 433,69	1 532,81	2 031,18	1 662,37	1 945,11	2 218,73	1 612,22
• Žilinský kraj	2 103,61	1 438,04	1 330,74	1 333,20	1 399,60	1 297,09	1 763,90	1 427,40	2 106,90	1 974,96	1 617,54
• Banskobystrický kraj	898,86	1 272,06	1 157,70	1 561,87	1 478,92	1 877,72	2 473,31	2 084,63	1 788,87	2 553,40	1 714,73
• Východné Slovensko	1 374,54	1 379,74	1 335,91	1 565,83	1 751,81	1 626,68	1 985,96	2 049,66	1 815,68	2 183,58	1 706,94
• Prešovský kraj	1 296,41	1 238,56	1 315,26	1 309,79	1 218,25	1 051,69	1 354,82	1 320,19	1 387,21	1 741,89	1 323,41
• Košický kraj	1 989,56	1 570,33	1 357,45	1 842,34	2 502,81	2 516,95	2 543,75	2 988,74	2 454,26	2 789,97	2 255,62

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. 22: Vývoj produktivity práce na 1 m² odbytového miesta za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (základné indexy)

Bázičné indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem.rast
Slovenská republika	100,00%	107,60%	108,96%	112,19%	122,52%	120,22%	135,70%	138,18%	147,02%	162,45%	105,54%
• Bratislavský kraj (NUTS)	100,00%	139,38%	150,47%	148,58%	163,64%	147,86%	157,05%	165,48%	183,94%	197,03%	107,83%
• Bratislavský kraj	100,00%	139,38%	150,47%	148,58%	163,64%	147,86%	157,05%	165,48%	183,94%	197,03%	107,83%
• Západné Slovensko	100,00%	65,81%	58,69%	56,89%	62,50%	88,72%	108,55%	112,04%	108,40%	120,40%	102,08%
• Trnavský kraj	100,00%	79,41%	67,82%	71,76%	88,59%	156,79%	213,17%	247,75%	272,78%	233,13%	109,86%
• Trenčiansky kraj	100,00%	96,67%	98,04%	75,82%	78,45%	127,24%	117,09%	92,61%	141,62%	140,75%	103,87%
• Nitriansky kraj	100,00%	56,16%	55,49%	58,95%	52,59%	49,60%	63,12%	58,25%	43,29%	64,26%	95,20%
• Stredné Slovensko	100,00%	106,43%	98,99%	115,09%	113,79%	121,66%	161,21%	131,94%	154,38%	176,09%	106,49%
• Žilinský kraj	100,00%	68,36%	63,26%	63,38%	66,53%	61,66%	83,85%	67,85%	100,16%	93,88%	99,30%
• Banskobystrický kraj	100,00%	141,52%	128,80%	173,76%	164,53%	208,90%	275,16%	231,92%	199,01%	284,07%	112,30%
• Východné Slovensko	100,00%	100,38%	97,19%	113,92%	127,45%	118,34%	144,48%	149,12%	132,09%	158,86%	105,28%
• Prešovský kraj	100,00%	95,54%	101,45%	101,03%	93,97%	81,12%	104,51%	101,83%	107,00%	134,36%	103,34%
• Košický kraj	100,00%	78,93%	68,23%	92,60%	125,80%	126,51%	127,85%	150,22%	123,36%	140,23%	103,83%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z pohľadu vývoja produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy za sieť pohostinstva veľkých podnikov Slovenska môžeme skonštatovať, že iba Nitriansky kraj (64,26 %) a Žilinský kraj (93,88 %) nedosiahli v roku 2018 stav z roku 2009, pričom iba tieto dva kraje dosahovali priemerné ročné úbytky v danej produktivite práce. Najvyšší priemerný ročný prírastok (+ 12,30 %) zaznamenal Banskobystrický kraj, ktorý dosiahol aj najvyšší ročný rast až o + 184,07 % v roku 2018 oproti roku 2009.

Tab. 23: Prírastok produktivity práce na 1 m² odbytového miesta za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 (na základe reťazových indexov)

Δ Reťazové indexy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	priem. Δ
Slovenská republika	-	106,89	19,06	45,45	145,13	-32,36	217,63	34,85	124,24	216,95	97,54
• Bratislavský kraj (NUTS)	-	450,52	126,93	-21,67	172,38	-180,61	105,19	96,39	211,20	149,72	123,34
• Bratislavský kraj	-	450,52	126,93	-21,67	172,38	-180,61	105,19	96,39	211,20	149,72	123,34
• Západné Slovensko	-	-726,72	-151,50	-38,26	119,36	557,39	421,42	74,22	-77,35	255,18	48,19
• Trnavský kraj	-	-318,65	-179,40	60,87	260,61	1 055,54	872,69	535,30	387,40	-613,74	228,96
• Trenčiansky kraj	-	-39,87	16,41	-266,44	31,53	584,87	-121,63	-293,50	587,59	-10,45	54,28
• Nitriansky kraj	-	-1 493,73	-22,74	117,86	-216,87	-101,60	460,65	-165,96	-509,69	714,28	-135,31
• Stredné Slovensko	-	81,02	-93,74	202,86	-16,42	99,13	498,36	-368,81	282,75	273,61	106,53
• Žilinský kraj	-	-665,57	-107,29	2,46	66,39	-102,51	466,81	-336,49	679,49	-131,94	-14,29
• Banskobystrický kraj	-	373,20	-114,36	404,17	-82,94	398,80	595,59	-388,68	-295,76	764,54	183,84
• Východné Slovensko	-	5,21	-43,84	229,92	185,98	-125,13	359,28	63,70	-233,98	367,90	89,89
• Prešovský kraj	-	-57,85	76,70	-5,47	-91,54	-166,56	303,14	-34,63	67,02	354,69	49,50
• Košický kraj	-	-419,23	-212,88	484,89	660,47	14,14	26,80	444,99	-534,47	335,71	88,93

Zdroj: vlastné spracovanie

Najväčší ročný absolútny prírastok produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy za sieť pohostinstva veľkých podnikov Slovenska dosiahol Trnavský kraj v roku 2014, a to 1 055,54 €, čo prispelo tomuto kraju aj k dosiahnutiu najvyššieho priemerného ročného prírastku za sledované obdobie vo výške 228,96 € na 1 m² odbytovej plochy. Opačne, najnižšie, priemerné medziročné prírastky dosiahli už spomínané kraje: Nitriansky (- 135,31 €) a Žilinský (- 14,29 €).

Za sledované obdobie sa nevyskytol ani jeden kraj, v ktorom by nedošlo v niektorom roku k medziročnému poklesu produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy. V roku 2014 takto prišlo aj k poklesu produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy za celé Slovensko. V ostatných rokoch hoci dochádzalo k poklesom v rámci krajov, v súčte na Slovensku produktivita práce na 1 m² odbytovej plochy rástla. Kraje, kde produktivita rástla, vykryli záporné schodky krajov, kde produktivita klesala.

3.6 Analýza priemerných ukazovateľov za sieť pohostinstva

Priemerné ukazovatele (4), (5) a (6) udávajú jedným číslom priemerný vývoj za celé sledované obdobie. No a za celé sledované obdobie iba v Nitrianskom (vo všetkých ukazovateľoch), v Trenčianskom kraji (v produktivite práce na 1 miesto pri stole), v Žilinskom kraji (v produktivite práce na 1 miesto pri stole aj v produktivite práce na 1 m² odbytovej plochy) a v Prešovskom kraji (v produktivite práce na 1 miesto pri stole) došlo k priemernému poklesu sledovaných ukazovateľov.

Tab. 24: Priemerné rasty a priemerné prírastky produktivity práce za sieť pohostinstva na Slovensku za roky 2009 – 2018

Územie	Priemerná ročná produktivita práce					
	na 1 zamestnanca		na 1 miesto pri stole		na 1 m ² odbytovej plochy	
	priem. rast	priem. Δ	priem. rast	priem. Δ	priem. rast	priem. Δ
Slovenská republika	103,47%	1 367,09	105,43%	337,37	105,54%	97,54
•Bratislavský kraj (NUTS 2)	106,89%	2 572,72	109,67%	480,11	107,83%	123,34
•Bratislavský kraj	106,89%	2 572,72	109,67%	480,11	107,83%	123,34
•Západné Slovensko	100,84%	326,57	101,28%	229,06	102,08%	48,19
•Trnavský kraj	102,33%	877,39	110,37%	516,54	109,86%	228,96
•Trenčiansky kraj	103,78%	1 186,41	97,67%	265,99	103,87%	54,28
•Nitriansky kraj	98,81%	-508,09	96,21%	-130,31	95,20%	-135,31
•Stredné Slovensko	101,72%	672,52	101,52%	182,27	106,49%	106,53
•Žilinský kraj	101,27%	482,89	93,84%	-115,64	99,30%	-14,29
•Banskobystrický kraj	102,23%	905,04	108,55%	367,09	112,30%	183,84
•Východné Slovensko	100,93%	378,34	104,82%	283,51	105,28%	89,89
•Prešovský kraj	100,69%	278,95	99,48%	148,13	103,34%	49,50
•Košický kraj	101,40%	565,03	107,97%	410,07	103,83%	88,93

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky 24 môžeme vidieť, že produktivita práce za sieť pohostinstva najviac v priemere ročne narástla v Bratislavskom kraji, a to až o 6,89 %. Tento nárast priniesol v priemere zvýšenie produktivity práce každoročne o 2 572,72 €. Toto zvýšenie bolo dosiahnuté aj napriek tomu, že tržby ale aj počet zamestnancov rástli pomalšie ako v Košickom kraji. Košický kraj dosiahol za sledované obdobie nižší nárast až o 2 007,69 €.

V priemernej produktivite práce na 1 miesto pri stole najvyšší nárast dosiahol Trnavský kraj, a to až o 10,37 %, čím zvýšil danú produktivitu práce v priemere ročne o 516,54 €.

Najvyššia hodnota priemernej ročnej produktivity práce na 1 m² odbytovej plochy bola v Banskobystrickom kraji, a to až 112,30 %, čiže 1 m² odbytovej plochy vyprodukoval v priemere ročne 183,84 € tržieb. Táto suma (prírastok) však nebola najvyššia vrámci Slovenskej republiky, tou sa môže pochváliť Trnavský kraj (228,96 €), hoci priemerná ročná produktivita práce na 1 m² odbytovej plochy rástla iba o + 9,86 %.

4 Záver

Produktivitu práce možno charakterizovať ako pomer medzi hodnotou výstupu a hodnotou výrobného vstupu alebo vstupov. Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky za roky 2009 – 2018 sme skúmali vývoj produktivity práce za sieť pohostinstva na Slovensku. Výstupným ukazovateľom výrobného procesu na Slovensku sú tržby za rok vrátane DPH (v eurách). Ako vstupné ukazovatele boli vybrané:

- evidenčný počet zamestnancov – tak sme dostali ukazovateľ produktivity práce na 1 zamestnanca,
- počet miest pri stole – dostaneme produktivitu práce na 1 miesto pri stole,
- odbytové plochy v m² – dostaneme produktivitu práce na 1 m² odbytovej plochy.

Na začiatok sme urobili analýzu týchto vstupných a výstupných ukazovateľov s následnými výsledkami:

- Za celú Slovenskú republiku sa tržby za sieť pohostinstva zvýšili o 167,11 %, čo bolo zvýšenie o 384 570 813 €, pričom najvyšším prírastkom (259 978 899 €) prispel Bratislavský kraj. Nitriansky a Prešovský kraj každoročne uberali z celkového prírastku.

- Celkový počet zamestnancov za sieť pohostinstva na Slovensku v rokoch 2009 – 2018 sa z 6 726 zvýšil na 13 214, čo bolo zvýšenie o 96,46 %, a teda o 6 488 zamestnancov. V sumáre sa evidenčný počet zamestnancov na Slovensku znížil oproti roku 2009 iba v roku 2010, a to na počet 6 616 zamestnancov. Toto zníženie predstavovalo pokles o 1,64 %, čiže pokles o 110 zamestnancov.
- Za celé Slovensko sa počet miest pri stoloch a stolíkoch zvýšil v roku 2018 na hodnotu 98 045 miest aj napriek tomu, že v roku 2017 to bolo už 104 373 miest. Najmenší prírastok miest za celé Slovensko bol v roku 2018, kedy sa táto veličina znížila o 6 328 miest, čo bolo zapríčinené hlavne poklesom v Bratislavskom kraji o 4 330 miest pri stoloch a stolíkoch.
- V celej Slovenskej republike, aj napriek zníženiam odbytových plôch v rokoch 2012 a 2018, bol priemerný medziročný nárast týchto plôch o 5,68 %, čo prinieslo ročne prírastok 11 719,56 m² odbytovej plochy.

Na základe predchádzajúcich analýz vstupného a výstupného ukazovateľa som pristúpil k tvorbe ukazovateľa produktivity práce. Najprv som zostrojil a následne analyzoval vývojročnej produktivity práce jedného zamestnanca podľa krajov, potom produktivitu práce na 1 miesto pri stole a nakoniec na 1 m² odbytovej plochy. Zhrnutie výsledkov je v nasledujúcich bodoch:

- Na základe vývoja produktivity práce v sieti pohostinstva môžem konštatovať, že najnižší stav produktivity práce oproti roku 2009 dosiahol Trnavský kraj, a to v roku 2010. Tento stav dosahoval iba 68,35 % výšky produktivity práce roku 2009 v Trnavskom kraji. Najvyššiu hodnotu, a tým aj najvyšší prírastok (23 154,44 €) dosiahol Bratislavský kraj v roku 2018, kedy sa zvýšila produktivita práce na jedného zamestnanca o 82,12 %.
- Z priemerných ukazovateľov môžeme vidieť, že produktivita práce na 1 zamestnanca za sieť pohostinstva najviac narástla v Bratislavskom kraji, a to o 6,89 %. Tento nárast priniesol v priemere zvýšenie produktivity práce každoročne o 2 572,72 €. Toto zvýšenie bolo dosiahnuté aj napriek tomu, že tržby ale aj počet zamestnancov rástol pomalšie ako v Košickom kraji. Košický kraj dosiahol za sledované obdobie vyšší priemerný ročný rast tržieb o 2,32 percentuálneho bodu (p.b.) a aj vyšší rast počtu zamestnancov o 8,28 p.b. oproti Bratislavskému kraju. Ale v priemernom raste produktivity práce dosiahol nižší nárast až o 2 007,69 € (2 572,72 – 565,03). Je to zapríčinené nižším základom v jednotlivých ukazovateľoch.
- Za celé sledované obdobie iba v Nitrianskom (vo všetkých ukazovateľoch) a v Prešovskom kraji (v ukazovateľoch tržby a počet zamestnancov) došlo k priemernému poklesu sledovaných čiastkových ukazovateľov, ale aj ukazovateľov produktivity práce.
- V produktivite práce na 1 miesto pri stole za sieť pohostinstva Slovenska najlepšie výsledky dosiahol Trnavský kraj a najhoršie (mínusové prírastky) zase Nitriansky a Žilinský kraj.
- Produktivita práce na 1 m² odbytovej plochy najviac vyhovuje z relatívneho pohľadu Banskobystrickému kraju a z absolútneho pohľadu Trnavskému kraju. Najhoršie na tom boli zase Nitriansky a Žilinský kraj.
- Za celé Slovensko produktivita práce zo všetkých pohľadov rástla každoročne od 3,47 % na 1 zamestnanca, cez 5,43 % na 1 miesto pri stole až po 5,54 % na 1 m² odbytovej plochy.

Vývoj produktivity práce v sieti pohostinstva veľkých podnikov za 20 a viac zamestnancov na Slovensku je iba čiastkový pohľad na sieť pohostinstva. Problematika tohto

článku nezahŕňa údaje napríklad za malé zariadenia, kde pri nízkom počte zamestnancov sa môžu dosahovať niekedy aj o veľa vyššie hodnoty produktivity práce práve na jedného zamestnanca. To by však už bolo na ďalšie analýzy.

Literatúra

- [1] Gali, J. (1999). *Technology, employment and the business cycle: Do technology shocks explain aggregate fluctuations*. American Economic Review, 89(1).
- [2] Chajdiak, J. a kol. (1989). *Ekonomická štatistika Príklady*. Bratislava: Alfa.
- [3] Klečka, J. (2008). Produktivita a její měření – nové přístupy. In *Ekonomika a management* [online]. <http://www.ekonomikaament.cz/cz/clanek-produktivita-a-jeji-mereni-nove-pristupy.html>.
- [4] Krauszová, A. (2007). Techniky a prístupy podporujúce rast produktivity. In *Novus scientia*.
- [5] Sodomová, E. a kol. (2013). *Štatistika pre bakalárov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM.
- [6] Sodomová, E. a kol. (2019). *Hospodárska štatistika II*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm.
- [7] Vojtková, M. a kol. (2016). *Demografia podnikov. Teoretické aspekty a empiria*. In: Monografia vedeckých štátí projektu VEGA 1/0501/14 Teoretické a praktické aspekty podniku z pohľadu demografie – nástroj hodnotenia zmien v ekonomickom raste a zamestnanosti. Pardubice. Univerzita Pardubice.
- [8] www.statistics.sk